

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PROCESNÍ POSTAVENÍ SVĚDKA V TRESTNÍM
ŘÍZENÍ**

Autor práce: Aneta Mihulová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Katedra: Bezpečnostně-právních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Aneta Mihulová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Procesní postavení svědka v trestním řízení

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The legal status of a witness in criminal proceedings

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

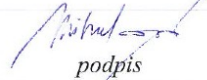

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2019

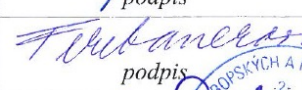

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je komplexně charakterizovat procesní postavení svědka v trestním řízení s důrazem na jeho práva a povinnosti.

Dalším cílem práce bude nastínit postup při ochraně svědka v souvislosti s jeho výpovědí ze strany orgánů činných v trestním řízení. V návaznosti na komparaci s odpovídající právní úpravou vybrané země EU budou případně *de lege ferenda* navrženy změny tuzemské právní úpravy.

Student: Aneta Mihulová	4.5. 2019 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.	7.5. 2019 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	10.6. 2019 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	10.6. 19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	10.6. 2019 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce JUDr. Jiřímu Hruškovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále chci poděkovat své rodině za podporu při tvorbě bakalářské práce.

ABSTRAKT

MIHULOVÁ, A. *Procesní postavení svědka v trestním řízení : bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 45 s. Vedoucí
bakalářské práce : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Klíčová slova: svědek v trestním řízení, výslech svědka, svědecká výpověď,
práva a povinnosti svědka, utajený svědek, ochrana svědka

Tato bakalářská práce se zaměřuje na osobu svědka a následky podání svědectví pro fyzickou osobu, která se ocitne v takovémto postavení. Detailně jsou analyzovány práva a povinnosti spojené s postavením svědka v rámci trestního řízení dle aktuální právní úpravy. Vzhledem k možným negativním následkům způsobeným podáním svědectví, je dále rozebrána i možnost ochrany svědka a její formy dle konkrétních zákonů.

ABSTRACT

MIHULOVÁ, A. *The Legal Status of a Witness in Criminal Proceedings* : *Bachelor Thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2020. 45 p. Supervisor : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Key words: witness in criminal proceedings, interrogation of witness, witness's testimony, witness's rights and obligations, confidential informant, protection of witness

This bachelor thesis focuses on the witness and the consequences of giving testimony for a natural person who finds himself/herself in such a position. The rights and obligations connected with the position of a witness in criminal proceedings according to current legislation are analyzed in detail. Due to the possible negative consequences caused by testimony, the possibility of witness protection and its form according to specific laws is also discussed.

Obsah

1	ÚVOD	8
2	CHARAKTERISTIKA OSOBY SVĚDKA	11
2.1	ROZDÍL MEZI SVĚDKEM V MATERIÁLNÍM A FORMÁLNÍM SMYSLU.....	11
2.2	ZPŮSOBILOST BÝT SVĚDKEM V TRESTNÍM ŘÍZENÍ.....	12
2.3	PRÁVA SVĚDKA.....	13
2.3.1	<i>Právo odepřít výpověď</i>	13
2.3.2	<i>Právo vypovídat v mateřském jazyce</i>	14
2.3.3	<i>Právo na právní pomoc</i>	15
2.3.4	<i>Právo ohroženého svědka na poskytnutí informací o pobytu obviněného nebo odsouzeného</i>	15
2.3.5	<i>Právo ohroženého svědka na poskytnutí ochrany</i>	15
2.3.6	<i>Právo na svědečné</i>	16
2.4	POVINNOSTI SVĚDKA.....	16
2.4.1	<i>Povinnost svědčit</i>	17
2.4.2	<i>Povinnost dostavit se na základě předvolání</i>	18
2.4.3	<i>Povinnost podrobit se konfrontaci a rekognici</i>	18
3	VÝSLECH SVĚDKA	20
3.1	POJEM.....	20
3.2	MONOLOGICKÁ ČÁST VÝSLECHU.....	22
3.3	DIALOGICKÁ ČÁST VÝSLECHU.....	22
3.4	VÝSLECH SVĚDKA SE SPECIFICKÝMI POŽADAVKY.....	23
3.5	ZÁKAZ VÝSLECHU.....	24
4	OCHRANA SVĚDKA	24
4.1	PRÁVNÍ ÚPRAVA OCHRANY SVĚDKA DLE TRESTNÍHO ŘÁDU.....	25
4.2	APLIKACE INSTITUTU UTAJENÉHO SVĚDKA V PŘÍPRAVNÉM ŘÍZENÍ.....	27
4.3	APLIKACE INSTITUTU UTAJENÉHO SVĚDKA V ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM.....	29
4.4	ZÁKON Č. 137/2001 SB., O ZVLÁŠTNÍ OCHRANĚ SVĚDKA A DALŠÍCH OSOB V SOUVISLOSTI S TRESTNÍM ŘÍZENÍM.....	31
4.4.1	<i>Podmínky na poskytnutí ochrany</i>	33
4.4.2	<i>Ohrožená a chráněná osoba</i>	33
4.4.3	<i>Zvláštní ochrana a pomoc</i>	34
4.4.4	<i>Poskytování zvláštní ochrany a pomoci</i>	36
4.4.5	<i>Ukončení poskytování zvláštní ochrany</i>	38
	ZÁVĚR	40
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	42
	LITERÁRNÍ ZDROJE.....	42
	LEGISLATIVNÍ DOKUMENTY.....	43
	ELEKTRONICKÉ ZDROJE.....	44
	SEZNAM ZKRATEK	45

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá procesním postavením svědka v trestním řízení, jeho jednotlivými právy a povinnostmi. Dále se zaměřuje na možnosti formy ochrany svědka, a to jak podle trestního řádu, tak také podle zvláštního zákona o ochraně svědků. Cílem této práce je nastínit celkový pohled na roli svědka v trestním řízení, vymezit kdo může nebo nemůže být svědkem, blíže konkretizovat procesní práva a povinnosti včetně způsobů ochrany svědka v souvislosti s trestním řízením.

Osoba svědka představuje jednu z nejdůležitějších osob v trestním řízení. Jeho výpověď má mnohdy mimořádný význam pro rozhodnutí o vině a trestu. Svědecká výpověď i přes zjevný vývoj kriminalistických metod zůstává nadále nejčastějším a podstatným důkazem. Z tohoto důvodu může být ze strany obviněného vyvíjen nátlak na svědka, za účelem donucení ho, aby nevypovídal nebo aby vypovídal křivě nebo dokonce aby svou předchozí pravdivou výpověď razantně změnil ve prospěch obviněného. Jelikož jakákoli forma nátlaku může svědka odradit od plnění zákonem stanovené povinnosti svědčit a tím přispět k odhalení pachatele a jeho potrestání, je nutné, aby stát vytvářel zákonné podmínky pro to, aby svědci vypovídali před orgány činnými v trestním řízení pokud možno pravdivě. Právní úprava ochrany svědka v trestním řízení musí hledat kompromis mezi dvěma protichůdnými zájmy, a to jednak ochranou života, zdraví a dalších základních práv svědka a osob jemu blízkých a dále právem obviněného na spravedlivý proces a obhajobu.

Autorka práce se rozhodla pro zpracování tohoto tématu z důvodu osobního zájmu o danou problematiku. V rovině trestního práva by se chtěla do budoucna pohybovat a značná specifika důkazního prostředku v podobě výsledku svědka jí přijdou velmi zajímavá.

První kapitola práce se zaměřuje obecně na charakteristiku osoby svědka, rozdíl mezi svědkem v materiálním a formálním smyslu a také na jemu náležící práva a povinnosti. Z pohledu práv svědka je poukázáno na odepření výpovědi, použití mateřského jazyka, právo na právní pomoc, právo ohroženého svědka na poskytnutí informací a také na právo ohroženého svědka na poskytnutí ochrany. V této souvislosti jsou zmíněny povinnosti svědka, jimiž jsou povinnost svědčit, povinnost

dostavit se na základě předvolání a povinnost podrobit se zvláštním vyšetřovacím úkonům, kterými jsou rekognice a konfrontace.

Druhá kapitola je věnována samotnému výslechu svědka, v této části práce je popsána podstata výslechu, jeho jednotné části a zákaz výslechu ve smyslu § 99 TR.

Třetí a zároveň nejrozsáhlejší část práce je věnována ochraně svědka podle právní úpravy obsažené v trestním řádu. Blíže je zde vymezen institut utajeného svědka, zejména kdo takovým svědkem může být, ať již v přípravném řízení nebo v řízení před soudem. Závěrečná část práce je věnována analýze zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením.

Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce se zabývá osobou svědka, jeho výslechem a ochranou. Cílem této práce je charakteristika procesního postavení svědka v trestním řízení s důrazem na jeho práva a povinnosti. Dále je v práci pohlíženo na svědka z pohledu důkazního práva, kdy za tímto účelem je popsán důkazní prostředek, a to výslech svědka. Za tímto účelem jsou použity vedle znalostní trestněprávních i poznatky kriminalistické. Dalším cílem práce je nastínění postupu při ochraně svědka, a to jak prostřednictvím ustanovení trestního řádu, tak také za použití zvláštní právní úpravy – zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řádem.

Pro dosažení stanovených cílů byly uplatněny následující metody zkoumání:

- Studium právnické a jiné odborné literatury
- Základní metodou práce byla teoretická analýza
- Komparační metoda
- Interdisciplinární přístup

2 Charakteristika osoby svědka

Výpověď svědka je v trestním řízení jedním z nejdůležitějších a nejpoužívanějších důkazních prostředků, a proto je třeba určit, kdo svědkem může být, kdo ním být nesmí a následně i vymezit jeho práva a povinnosti. Pojem „svědek“ není v českém právním řádu definován. Trestní řád však blíže charakterizuje práva a povinnosti svědka v trestním řízení. Svědek je fyzická osoba, která disponuje informacemi o pachateli, respektive o okolnostech trestného činu důležitých pro trestní řízení, které vnímala pomocí svých smyslů a byla vyzvána orgánem činným v trestním řízení k jejich sdělení prostřednictvím výpovědi. Osobu svědka nelze zaměňovat s obviněným a je to osoba zcela nezastupitelná kýmkoli jiným. Postavení svědka v trestním řízení je proto neslučitelné s osobou znalce, obhájce, tlumočníka, přisedícího, soudce, státního zástupce či policejního orgánu. Svědkova nezastupitelnost je důkazem jeho mimořádné důležitosti v trestním řízení a to z toho důvodu že, relevantní informace nemohou být poskytnuty nikým jiným. Z téhož důvodu lze ostatní subjekty v rámci trestního řízení nahradit jinými osobami, které zajistí průběh trestního řízení bez jakéhokoli omezení.¹

V praxi je však běžné, že i znalec může být vyslýchán v pozici svědka, a to za situace, kdy vyhotovil posudek pro stranu obhajoby. K tomuto dochází tak, že státní zástupce při podání obžaloby uvede znalce jako svědka a poté ho soud takto zároveň i předvolá. Znalec tedy může být vyslýchán v pozici svědka, ale pouze jako znalec, protože svědek vnímá okolnosti a skutečnost vlastníma smysly, kterými jsou zrak, sluch apod.²

Svědka může být subjektem trestního řízení, a to za situace, kdy uplatňuje nárok na svědečné. Mělo by být v patrnosti, že v pozici svědka může vystupovat i poškozený.³

2.1 Rozdíl mezi svědkem v materiálním a formálním smyslu

Při vymezení osoby svědka je podstatné zdůraznit odlišnosti z pohledu materiálního a formálního. Je-li vycházeno z materiálního hlediska, svědkem je osoba, která vnímala svými smysly skutečnosti, o nichž by se následně mělo jednat v trestním

¹ ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan; KUČHTA, Josef. Trestní právo procesní. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 385.

² VANTUCH, Pavel. Může být znalec, který vypracoval posudek pro stranu obhajoby vyslechnut soudem jako svědek? Bulletin advokacie. 2012, č. 6, s. 17-24.

³ BAXA, Josef. In: ŠÁMAL, Trestní právo procesní. 2013, op. cit., s. 133-135.

řízení, resp. vypovídat o nich. Nutnost ochrany svědka z materiálního hlediska je upravena v § 175 odst. 2 písm. e) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, „*Spáchá-li takový čin na svědkovi, znalci, nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti.*“⁴

Z formálního hlediska se svědkem stává fyzická osoba, které náleží práva a povinnosti dle trestního řádu. Svědkem z formálního hlediska by se měl stát svědek z hlediska materiálního. Za této situace se jedná o ideální stav. Svědkem ve formálním smyslu se ale může stát i ten, kdo o skutečnostech důležitých pro trestní řízení neví nic.⁵

2.2 Způsobilost být svědkem v trestním řízení

Samotné podmínky pro svědeckou způsobilost trestní řád nestanovuje a zároveň neomezuje ani počet svědků, kromě již zmiňované nemožnosti obviněného stát se svědkem. Je nutné neomezovat možný počet svědků vzhledem k jejich nezastupitelnosti v trestním řízení. Svědkem se tedy může stát dospělý, mladistvý, osoba mladší 15 let, osoba s duševní poruchou i cizinec pobývající mimo ČR. Proto z těchto důvodů je potřeba přizpůsobit výslech svědka různým možnostem a potřebám osoby vyslychané, a to vzhledem ke specifikům určitých skupin svědků. Jestliže orgán činný v trestním řízení má nějaké pochybnosti o schopnostech svědka vnímat a vypovídat, tedy, že pochybuje o jeho pravdivé výpovědi, je povinen před zahájením výslechu osoby tyto pochybnosti rozptýlit.⁶

Obecně by se měla posuzovat věrohodnost k určitému okamžiku a vzhledem ke schopnosti vnímat nějakou událost podstatnou pro uskutečněné trestní řízení. Osoba, ač duševně nemocná, u níž je omezena možnost vnímat správně přesto může být v nějakých okamžicích plně způsobilá vnímat určitou věc a poté ji i reprodukovat.⁷

⁴ ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, op. cit., s.1434.

⁵ ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, op. cit., s. 1435.

⁶ ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, op. cit., s. 1436.

⁷ ŠVARC, Jiří. Posuzování duševního stavu v trestním řízení a poskytování psychiatrické péče. *Psychiatrie pro praxi*. 2014, roč. 15, č. 1, s. 41-45.

2.3 Práva svědka⁸

Mezi základní oprávnění svědka patří:

1. právo odepřít výpověď (§100 trestního řádu), právo na respektování zákazu výslechu svědka (§ 99 trestního řádu).
2. právo vypovídat ve svém mateřském jazyce, právo na zajištění přítomnosti tlumočnicka (§ 2 odst. 14, § 28 trestního řádu) – toto nelze řadit mezi konkrétní práva svědka, ale jedná se o obecnou zásadu vyjádřenou v LZPS, čl. 37 odst. 4.
3. právo na právní pomoc, to znamená, že svědek má právo mít svého advokáta při výslechu. Jde o obecnou zásadu vyjádřenou v LZPS, (čl. 37 odst. 2).
4. právo ohroženého svědka na poskytnutí informací o pobytu obviněného nebo odsouzeného (§ 44a trestního řádu).
5. právo ohroženého svědka na poskytnutí ochrany (§ 55 odst. 2, § 209 odst. 2 trestního řádu, zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením).
6. právo na svědečné (§ 104 trestního řádu).

2.3.1 Právo odepřít výpověď

Výjimka z obecné povinnosti svědčit vymezené § 97 trestního řádu je upravena v § 100 trestního řádu. Jedná se o právo určité skupiny osob odepřít výpověď. Povinností svědka však zůstává dostavit se na určené místo na základě předvolání, v případě neuposlechnutí je možné jej donucovat uložením pořádkové pokuty nebo předvedením. Vzhledem k formulaci zákona se jedná o oprávnění těchto osob odepřít podání výpovědi, nikoli povinnost, proto je pouze na svobodné vůli svědka, jestli se rozhodne toto právo využít. Zmíněné ustanovení má za účel chránit osobní vztahy. Právní úprava tak dává přednost zachování vztahů v rodině před obecným zájmem ze strany veřejnosti na vyřešení případu.⁹

Okruh osob, které mohou odepřít výpověď, je vyjmenován v § 100 odst. 1 trestního řádu. Jedná se o příbuzného obviněného v pokolení přímém, sourozence, osvojitele, osvojenece, manžela, partnera a druha. Za situace, kdy je více obviněných

⁸ Práva a ochrana práv svědka. Nejvyšší státní zastupitelství [online]. Copyright © 2003 [cit. 08.05.2020]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/svedek/prava-a-ochrana-prav-svdka>

⁹ FRYŠTÁK, *Dokazování v přípravném řízení*. 2015, s. 303; ŠÁMAL. *Trestní řád I*. 2013, s. 1473-1475.

může svědek, jenž je v příbuzenském vztahu, jen některému z nich odepřít výpověď týkající se jiných obviněných pouze v případě, že nelze vyloučit výpověď takovým způsobem, aby nepoškodila osobu, ke které má svědek vztah.¹⁰

Svědek může dle § 100 odst. 2 trestního řádu odepřít výpověď také v případě, že stejnému okruhu osob, jaký je již uvedený výše, a dále jiným osobám v poměru rodinném či obdobném, by hrozila podáním výpovědi možnost trestního stíhání. V případě odepření povinnosti vypovídat je však vázána možnost odmítnutí dle tohoto ustanovení na důvod, který spočívá v možnosti způsobení nebezpečí trestního stíhání vyjmenovaným osobám. Toto odmítnutí výpovědi není navíc absolutní, což znamená, že svědek nemůže zcela odmítnout vypovídat již od začátku. Svědkovi je dána možnost vypovídat souvisle a bez přerušování vlastními slovy, co o dané věci ví a je jen na svědkovi, co se rozhodne z popisované situace vynechat. Na pokládané otázky, které mají doplnit a upřesnit výpověď, však již může odmítnout vypovídat, a to právě z důvodu nebezpečí trestního stíhání.¹¹

2.3.2 Právo vypovídat v mateřském jazyce

Zatímco právo odepřít výpověď z důvodů obsažených v § 100 trestního řádu je spojeno výlučně s osobou svědka, tak právo vypovídat v mateřském jazyce spadá pod obecné zásady trestního řízení a je upraveno v § 2 odst. 14 trestního řádu. Právo je zajištěno všem osobám zúčastněným na trestním řízení, které sdělí, že neovládají český jazyk. Jedná se o jeden z atributů práva na spravedlivý proces (provedení čl. 37 odst. 4 LZPS). Svědek je tak oprávněn vypovídat v mateřském jazyce nebo v jazyce o kterém prohlásí, že ho ovládá. Osoba svědka může prohlásit dle § 2 odst. 14 trestního řádu, že daný jazyk neovládá, a to kdykoli v průběhu řízení. V případech, kdy svědek neuvede žádný jazyk, který ovládá, nebo uvede jazyk, pro který v seznamu tlumočnicků není zapsána osoba, je tomuto svědkovi ustanoven tlumočnick úředního jazyka státu, jehož je občanem. U osoby bez státní příslušnosti je tlumočnick ustanoven podle státu trvalého bydliště nebo místa pobytu. I když trestní řád upravuje pouze pojem tlumočení, je nutné od sebe odlišit dva termíny – tlumočení a překlad. Překladem je rozuměno přeložení

¹⁰ Pipek, Jiří. Rozsah práva svědka odmítnout výpověď dle § 100 odst. 1 trestního řádu. Bulletin advokacie. 2001, č. 4, s. 51-63.; ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, s. 1475-1476.

¹¹ ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, op. cit., s. 1475-1476.

zásadních rozhodnutí, které jsou ve formě dokumentů do mateřského jazyka, ale toto právo dle § 28 odst. 2 a 5 trestního řádu náleží jen podezřelému a obviněnému.¹²

2.3.3 Právo na právní pomoc

Právo na právní pomoc vychází z LZPS (čl. 37 odst. 2), podle něho má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, a tedy i osoba svědka. Právní pomocí se rozumí možnost přítomnosti advokáta při podávání vysvětlení nebo výslechu, ale již z ní nevyplývá povinnost orgánů činných v trestním řízení přítomnost advokáta svědkovi zajistit. OČTŘ je jen povinen poučit osobu vyslychanou o právu na právní pomoc. Právní pomoc osobě, která podává vysvětlení, může být poskytována pouze advokátem. Tato pomoc je značně omezena a advokát se nemůže například dožadovat nahlédnutí do spisu, může však uplatňovat právní námitky proti tomu, jak úkon probíhá.¹³

2.3.4 Právo ohroženého svědka na poskytnutí informací o pobytu obviněného nebo odsouzeného

Shledá-li orgán činný v trestním řízení podle § 44a trestního řádu, že svědkovi nebo poškozenému hrozí nebezpečí v souvislosti s pobytem obviněného nebo odsouzeného na svobodě, poučí svědka nebo poškozeného o možnosti žádat informace o tom, že:

1. obviněný byl propuštěn z vazby nebo z ní uprchl.
2. odsouzený byl propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody nebo z něj uprchl.
3. odsouzený byl propuštěn z výkonu ochranného léčení nebo z jeho výkonu uprchl.
4. odsouzený byl propuštěn z výkonu zabezpečovací detence nebo z jejího výkonu uprchl.

2.3.5 Právo ohroženého svědka na poskytnutí ochrany

Svědka má právo na utajení totožnosti a podoby, v případě, že zjištěné okolnosti nasvědčují tomu, že svědkovi nebo jeho blízké osobě v souvislosti s podáním jeho svědectví hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení jejich základních práv. Veškeré osobní údaje, jako je jméno, příjmení apod., se do protokolu nezapisují, ale vedou se odděleně od spisu. Seznamovat se s ním mohou pouze orgány činné v trestním

¹² FRYŠTÁK, Marek. Spravedlivý proces a právo na tlumočení a překlad v trestním řízení. *Trestně-právní revue*. 2011, č. 2, s. 35.

¹³ ŠÁMAL, Pavel. a kol. Trestní řád II. s. 314.

řízení v dané věci. Svědek musí být poučen o právu požádat o utajení své podoby. Svědek v takovém případě podepíše protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým je následně veden. Tento druh opatření se uskutečňuje jen v případě, nelze-li ochranu svědka spolehlivě zajistit jiným způsobem. Zvláštní způsob ochrany svědků a osob jim blízkým upravuje zákon č. 137/2001 Sb. o zvláštní ochranně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením.¹⁴

2.3.6 Právo na svědečné

Toto právo je upraveno v § 104 trestního řádu, kde je svědkovi přiznán nárok na peněžní náhradu nutných výdajů a za jeho ušlý zisk, tzv. svědečné. Uplatnění je možné do tří dnů od události, na kterou se váže právo na svědečné. Nárok na svědečné není pouze za předpokladu účasti již uskutečněného nebo plánovaného výslechu, ale vztahuje se to i k jinému úkonu dokazování, např. na konfrontaci nebo odběr krve. V souvislosti s tím by svědečné mělo být kompenzací za to, co svědek musel vynaložit za finanční prostředky v rámci cestování a za to, že nemohl vykonávat svou práci během určitého dne. Jízdné, stravné a nocležné jsou nutné výdaje a o tom, jakou částku svědek dostane stanoví zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Výši částky ušlého výdělku, stravného apod. se odvíjí podle času trvání výslechu.¹⁵

2.4 Povinnosti svědka

Trestní řád stanovuje práva svědka, včetně jeho povinností a postup při provádění svědeckého důkazu. Základní povinnosti svědka jsou:

1. povinnost vypovídat, povinnost svědčit (§ 97 trestního řádu).
2. povinnost podrobit se konfrontaci a rekognici (§ 104a, § 104b trestního řádu).
3. povinnost podrobit se vyšetření duševního stavu znalcem (§ 118 trestního řádu), prohlídce těla, odběru krve nebo jiným obdobným úkonům spojeným se zásahem do tělesné integrity a úkonům vedoucím ke zjištění totožnosti svědka (§ 114 trestního řádu), povinnost napsat potřebný počet slov ke zjištění pravosti rukopisu (§ 101 odst. 4 trestního řádu).

¹⁴ Marini, M. Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka. Praha: Linde a.s., 2008, s. 67.

¹⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol., Trestní řád. Komentář. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 1522-1525 (§104).

2.4.1 Povinnost svědčit¹⁶

Všeobecnou povinností svědka je svědčit podle § 97 trestního řádu. Tato povinnost obsahuje dvě složky:

1. dostavit se na předvolání k orgánu činnému v trestním řízení.
2. vypovídat jako svědek.

Povinnosti lze vynutit, a to:

1. Pořádkovou pokutou (§ 66 trestního řádu).
2. Předvedením (§ 98 trestního řádu).

Z povinnosti dostavit se jsou vyňaty pouze osoby mající výsady a imunity dle zákona nebo mezinárodního práva. Povinnost dostavit se osobně mají tedy i osoby, jejichž výslech je zakázán, nebo ty, které mají právo odepřít výpověď. Zákon nestanovuje jen samotnou povinnost vypovídat, ale i rozsah toho, o čem má svědek vypovídat. To znamená, že svědek je povinen vypovídat o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení. V případě, že svědek odmítá vypovídat bez důvodů, které jsou uvedeny v trestním řádu, je možné jej opět nutit vypovídat pod pohrůžkou pořádkové pokuty (§ 66 trestního řádu). Opakované odepření vypovídat může být za splnění zákonných podmínek právně kvalifikováno jako trestný čin pohrdání soudem (§ 336 trestního zákoníku).

„Příslušník Policie České republiky je povinen vypovídat jako svědek v trestním řízení i o skutečnostech, ohledně nichž je jinak podle § 115 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, povinen zachovávat mlčenlivost, tj. o skutečnostech, s nimiž se seznámil při plnění úkolů policie nebo v souvislosti s nimi a které v zájmu zabezpečení úkolů policie nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Dle odcitovaného § 115 odst. 3 tohoto zákona se totiž policista nemůže dovolávat povinnosti mlčenlivosti mimo jiné vůči orgánům činným v trestním řízení, to znamená, že před svým výslechem nemusí být zproštěn této povinnosti dle § 115 odst. 4 citovaného zákona a neplatí u něj ani zákaz

16 Svědek trestného činu. Bílý Kruh Bezpečí [online]. Copyright © [cit. 8.05.2020]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/svedek-trestneho-cinu/>

výslechu dle § 99 odst. 2 trestního řádu. “ Tato výpověď se netýká skutečností ve smyslu zákona č. 415/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.¹⁷

2.4.2 Povinnost dostavit se na základě předvolání

Svědka je povinen se dostavit se na základě § 97 a § 98 trestního řádu, a to na základě předvolání orgánem činným v trestním řízení. Předvolání má formu opatření a platí zde obecná úprava podle § 90 odst. 1 trestního řádu. Pro předvolávanou osobu spočívá tato povinnost v tom, že se má ve stanovené době osobně dostavit na upřesněné místo. Obsahem předvolání je označení věci, místa, času, předmětu řízení, uvedení procesního postavení, v němž se osoba, která je předvolávána nachází a výčet věcí, které osoba má mít případně s sebou. Předvolání směřuje pouze vůči konkrétní osobě, které lze za nedostavení uložit pořádkovou pokutu dle § 66 odst. 1. trestního řádu, nebo ji předvést.¹⁸

U svědka stačí doručení podle § 62 a § 63 trestního řádu, přičemž postačí doručení tzv. fikcí. Na prvním místě je akceptováno doručení předvolání prostřednictvím datové schránky, pokud to není možné, tak se doručuje prostřednictvím provozovatele poštovních služeb.¹⁹

2.4.3 Povinnost podrobit se konfrontaci a rekognici

Konfrontaci a rekognici lze mezi zvláštní způsoby dokazování. Způsob dokazování prostřednictvím konfrontace se použije v případě, že výpovědi už dříve vyslechnutých osob v závažných okolnostech nesouhlasí. Tento úkon se provádí tváří v tvář a jeho cílem je odstranit rozpor mezi výpověďmi včetně možnosti získání nových důkazů.

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 1429/2010, ze dne 12.1.2011

¹⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. 2 Tzn 192/96. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 8. 5. 2020].

¹⁹ FRYŠTÁK, Dokazování v přípravném řízení. 2015, op. cit., s 298-299.; PÚRY, František. In: ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, op. cit., s. 1444-1446.

Konfrontaci lze rozlišit mezi:

1. obviněným a spoluobviněným
2. obviněným a svědkem
3. svědky navzájem

Konfrontace se výhradně provádí pouze mezi dvěma osobama a až poté, kdy každá z těchto osob už byla dříve vyslechnuta a o výpovědi byl sepsán protokol. Další z podmínek je, že rozpory mezi výpověďmi nešly jinak odstranit. Před samotným začátkem konfrontace musí být konfrontované osoby poučeny o svých právech a povinnostech. Poté jsou postupně obě vyslychané osoby vyzvány, aby se vyjádřily k rozporům v předešlých výpovědích, nebo aby uvedly další skutečnosti, které dosud nevyprávěly. Osoby vůči sobě postavené si mohou vzájemně klást otázky pouze se souhlasem vyslychajícího. O celé konfrontaci se sepíše protokol, a to včetně všech otázek a odpovědí. Je-li nutné po úkonu vyslechnout osoby znovu, provede se jejich výslech odděleně. Osoby mladší 15-ti let se mohou zúčastnit konfrontace jen ve výjimečných případech, a to v takových, že je to pro objasnění skutku nezbytně nutné. U tohoto případu se použije § 102 trestního řádu. Konfrontace nelze znovu opakovat, v přípravném řízení se provádí jen tehdy, pokud lze očekávat, že její uskutečnění výrazně přispěje k objasnění věci. Obecně platí, že se konfrontace provádí až v řízení před soudem. Konfrontace s mladistvým se provádí jen zřídka, a to až v řízení před soudem pro mládež.²⁰

Je-li pro trestní řízení důležité, rekognice se provádí jen tehdy, aby obviněný, podezřelý nebo svědek znovu poznal osobu nebo věc, u kterých tím určí jejich totožnost. V nejčastějších případech se jedná o svědka, neboť často je oběť zároveň jediným svědkem trestného činu. Jako samostatný důkazní prostředek byla rekognice upravena až v novele z roku 2001, v níž je stanoven postup při jejím provádění a dokumentaci.

Rekognice je neopakovatelná a v některých případech také neodkladná. Neodkladná je například tehdy, kdy je nutné, aby se podrobila tomuto úkonu zadržená podezřelá osoba nebo věc krátce po spáchání TČ samotným poškozeným nebo jiným svědkem, a to ještě před zahájením trestního stíhání. Rekognice, která je provedena ukázáním osob svědkovi je neodkladným úkonem také za situace, kdy není možné použít jiné prostředky, kterými lze objasnit skutečnosti podmiňující zahájení trestního řízení,

²⁰ Jelínek, J. a kolektiv. Trestní právo procesní. Praha: Linde Praha, a. s., 2007, s. 370.

nebo v případě, kdy k dispozici prostředky jsou, ale mohlo by dojít k ohrožení důkazního významu takové rekognice. Jedná se například o ukázkou fotografie. Před samotným začátkem rekognice je osoba poučena o svých právech a povinnostech.

Tzv. rekognice osoby in natura se uskutečňuje tak, že poznávaná osoba je zahrnuta mezi minimálně další tři osoby, které se skoro vůbec neodlišují. Osoba poznávaná si sama vybere místo, kam se zařadí mezi ostatní osoby. V případě, je-li osoba poznávaná podle hlasu, platí, že si sama vybere pořadí, ve kterém bude mezi dalšími třemi osobami podobného hlasu mluvit. U rekognice fotografií si poznávající bude taktéž vybírat mezi minimálně třemi osobami. Na rekognici věci se použije stejný postup jako u rekognice osoby, věc se bude ukazovat ve skupině věcí stejného druhu.

Jestli-že nastanou po rekognici nejasnosti mezi jejich výpovědi a výsledky rekognice, osoba, která poznává bude znova vyslechnuta. Podmínkou u rekognice je přítomnost alespoň jedné nezúčastněné osoby.²¹

3 Výslech svědka

3.1 Pojem

Postup pro provádění výslechu svědka je uveden v ustanovení § 101–103 trestního řádu. V ustanovení § 103 je pak uvedeno, že na výslech svědka se užije přiměřené ustanovení § 93 odst. 1 a § 95 trestního řádu. Všeobecně platný úplný návod, jak uskutečňovat výslech nelze vzhledem k různorodosti a komplikovanosti svědeckého důkazu poskytnout. Je možné ale určit taktické postupy, které povedou k jeho úspěšnému provedení. Pro to, aby byl výslech úspěšně proveden je nutné provést jeho přípravu. V rámci přípravy je v častých případech nezbytné zajistit i přítomnost tlumočnicka.²²

Před samotným výslechem svědka je nutné pokaždé zjistit jeho totožnost, to znamená, ověřit jméno, příjmení, datum a narození. Vedle toho je svědek dotázan na své bydliště, zaměstnání a rodinný stav. Většina informací je získána z občanského průkazu.

²¹ Jelínek, J. a kolektiv. Trestní právo procesní. Praha: Linde Praha, a. s., 2007, s. 372.

²² O trestním řízení soudním (trestní řád). In: 141/1961 Sb. 2012, § 165.

Toto platí i u utajovaného svědka. Dále je nezbytné zjistit poměr k obviněnému, z důvodu, zda má či nemá svědek právo odepřít výpověď. Vyslychající orgán je následně povinen poučit jej o tomto právu a jestli je to nutné, tak i o zákazu výslechu nebo o možnosti utajení totožnosti dle § 55 odst. 2 trestního řádu. Mimo jiné je nezbytné svědka poučit i o tom, že je povinen vypovídat úplnou pravdu a nic nezamlčovat. Zrovna tak mu musí být dáno poučení o tom, jaké následky bude mít pro něj případná křivá výpověď.²³

Svědka musí být poučen před všemi výslechy, a to i v případě opakovaného výslechu, či výslechem učiněným v rámci rekognice nebo konfrontace. Poučení je nutno zaznamenat do protokolu, což provádí vyslychající. Na začátku výslechu je nutné také zjistit poměr svědka k projednávané věci a k jednotlivým zájmovým osobám. Tato zjištění mohou mít význam pro hodnocení jeho samotné výpovědi včetně zaměření postupu při jeho výslechu²⁴

Výslech svědka musí být prováděn tak, že nejprve mu musí být poskytnuta možnost souvisle vypovědět vše, co sám o dané věci ví a odkud se tyto okolnosti dozvěděl.²⁵ Až poté, co byla svědkovi dána k tomuto příležitost, může být přistoupeno ke kladení doplňujících otázek. Tuto fázi výslechu je nutné přizpůsobit též individuálním okolnostem výslechu. Pokládané otázky musí být stručné a srozumitelné. Měly by být pokládány v logickém sledu a tak, aby vedly k získání pravdivé výpovědi.²⁶

V některých případech je nutné provést výslech svědka mladšího osmnácti let. Tento výslech se vede s určitými odchylkami vzhledem k jeho rozumové, duševní a mravní vyspělosti. Jinak se však na výslech těchto osob použijí obecná ustanovení pro výslech svědka. Odchyly v tomto druhu výslechu upravuje § 102 trestního řádu. Jestliže je tento svědek vyslychán o okolnostech, jejichž znovu vybavení si v paměti by s ohledem na jeho věk mohlo mít neblahý důsledek na jeho duševní a mravní vývoj, musí být výslech veden šetrně a z hlediska obsahu tak, aby nebylo nutné jej v dalším průběhu řízení opakovat. K výslechu osoby mladší osmnácti let se přibere orgán sociální právní ochrany dětí nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže (například pedagog).

²³ ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: Komentář 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2006, s. 825-826.

²⁴ ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: Komentář 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2006, s. 827.

²⁵ O trestním řízení soudním (trestní řád). In: 141/1961 Sb. 2012, § 101 odst. 2.

²⁶ CÍSAŘOVÁ, Dagmar. Trestní právo procesní. 4. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., Praha: Leges, 2012, s. 684.

Zmiňované osoby se musí účastnit celého výslechu. Dalšími přizvanými osobami k výslechu mohou být rodiče svědka, pokud však nehrozí střet zájmů.²⁷

3.2 Monologická část výslechu

Po splnění výše uvedených zákonných podmínek nastává druhá fáze výslechu, ve které svědek souvisle a spontánně vypovídá k dané věci. V průběhu monologu má zásadní význam analýza výpovědi svědka, přičemž je uplatňována i ve fázi dialogu. V monologické části výslechu, ostatně jako v celém jeho průběhu se uplatňuje zásada uvedená v § 2 odst. 14 trestního řádu, podle níž je každý oprávněn při výslechu používat svůj mateřský jazyk, anebo jazyk, který ovládá. Jestliže není výpověď prováděna s českém jazyce, přibírá se tlumočník podle § 28 trestního řádu, ale do protokolu se zaznamenává výpověď v českém jazyce. Dle rozhodnutí nejvyššího soudu, výslech svědka není možné provést tak, že orgán činný v trestním řízení dá svědkovi přečíst protokol o výpovědi jiného svědka a vyslýchaný svědek prohlásí poté do protokolu, že tato výpověď má být považována za jeho vlastní výpověď.²⁸ Toto prohlášení není možné považovat za důkaz výslechem svědka a nelze k němu přihlížet v rámci dokazování. Stejná situace je v případě odkázání na předchozí podání vysvětlení dle trestního řádu, nebo na vlastní výpověď, kterou osoba podala v jiném řízení, např. správním, občanském apod., či na písemné oznámení, které svědek zaslal orgánům činným v trestním řízení.

3.3 Dialogická část výslechu

K této části výslechu lze přistoupit až poté, co svědek plynule a souvisle vše vypověděl. U dialogu se nejvíce uplatňují taktické postupy, spočívající v pomoci a psychologickém působení. Na svědka podstata této fáze výslechu tkví v tom, že jsou kladeny doplňující otázky. Účelem dialogu je odstranění rozporů a nejasností, doplnění výpovědi a získání lepšího přehledu o dané věci. Uvedeného je možné dosáhnout pokládáním jednoznačných a srozumitelných otázek, které logicky navazují, jejichž učinění přiměje svědka k pravdivé výpovědi. Trestní řád výslovně zakazuje použití otázek, ve kterých jsou zahrnuty okolnosti, které mají být skrze svědeckou výpověď

²⁷ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 3. vyd. Praha: Leges, 2012, s. 696.

²⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 16. listopadu 1976, sp. zn. 4 Tz 23/76.

teprve zjištěny. V praxi jsou tyto otázky nazývány jako navádějící (sugestivní). Pod tímto pojmem se rozumí takové otázky, v jejichž tázací formě se vyjadřuje určitý konkrétní postoj vyslychané osoby k tomu, co se má otázkou zjistit. Zjednodušeně řečeno, jsou to otázky, které už obsahují zřejmou odpověď, kterou chce vyslychající slyšet.²⁹

Svědkoví by měly být kladeny otázky otevřené, které nejsou navádějící. Svědek v nich nemůže spatřovat vodítko k odpovědi a musí se spoléhat jen na pamatovací a reprodukční schopnost. Odborná literatura však v určitých případech připouští i pokládání naváděných otázek, a to tehdy, pokud se ověřuje věrohodnost svědka.³⁰ Mezi sporné metody výslechu, které nejsou v trestním řádu upraveny a které nelze použít jsou zejména hrozby a sliby, které mohou prostřednictvím nátlaku působit na vůli svědka a mohou tak představovat určitou formu psychického donucení k výpovědi. Může se dále jednat o předestírání nepravdivých skutečností, kterým může být např. hrozba vzetím do vazby, pokud svědek nebude vypovídat, což není možné za žádných okolností. Na rozdíl od těchto metod je zcela dovoleno podávání jídel, nápojů nebo dalších prostředků (čaj, káva, tabákové výrobky).

Výslech je prováděn ústně, přičemž svědkovi může být dovoleno, aby ještě před odpovědí na položenou otázku nahlédl do svých písemných poznámek. Pokud o to vyslychající osoba požádá, svědek je povinen poznámky předložit.³¹

3.4 Výslech svědka se specifickými požadavky

V průběhu trestního řízení se svědkem může stát množství osob s různými vztahy k probírané věci i v různém věku a psychické vyspělosti. Svědkem se tak může stát například oběť, poškozený i osoba mladší 18 let.

I když se oběť a poškozený zdají jako pojmy stejné a dlouhou dobu byl legislativně vyjádřen pouze pojem poškozeného, je možné odlišit je vzhledem k oprávněním jim náležícím v průběhu trestního řízení. Zatímco poškozený je pojmem obsáhlejším a je stranou trestního řízení. Má tedy procesní práva a povinnosti a tak oběti

²⁹ MATIÁŠEK, J. BÁRTA, B. SOUKUP, J. *Výslech a psychologie*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1966. str. 125.

³⁰ GILLERNOVÁ, I. BOUKALOVÁ, H. a kol. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. str. 185.

³¹ Srov. § 103 v souvislosti s § 93 odst. 1 trestního řádu.

je pouze přiznána zvláštní péče poskytovaná státem a v průběhu trestního řízení je na osobu oběti brán zvláštní ohled. Další rozdílností je, že zatímco poškozeným může být i právnická osoba, tak obětí trestného činu může být jen osoba fyzická. Obvykle je oběť zároveň poškozeným a může tak využít všech práv přiznaných jak oběti, tak poškozenému.³²

3.5 Zákaz výslechu

Právní úprava zákazu výslechu svědka je v trestním řádu upravena v § 99. Jsou zde definovány kromě osob požívajících výsad a imunit ještě další skupiny osob, které vzhledem ke svému postavení nebo výkonu povolání nemohou v trestním řízení vypovídat. Je tak zajištěna ochrana utajovaných informací podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (odst. 1) a také ochrana státem uložené nebo uznané povinnosti mlčenlivosti (odst. 2).³³ Příslušný orgán, u kterého je svědek v pracovním nebo jiném podobném poměru, rozhoduje o zproštění povinnosti mlčenlivosti, která je daná státem. K zákazu výslechu je OČTŘ povinen přihlídnout z úřední povinnosti. Svědek musí o zákazu výslechu řádně poučen před začátkem samotného výslechu. Existuje výjimka, u které se zákaz výslechu nevztahuje na trestné činy, u kterých je tzv. oznamovací povinnost. Jsou to trestné činy uvedené v § 368 trestního zákona.

4 Ochrana svědka

Svědecká výpověď může být v určitých případech jediným přímým a zároveň usvědčujícím důkazem. Právě na výpovědi svědka může být velmi závislé případné potrestání pachatelů trestných činů. Mnoho osob, které by mohly pomoci objasnit trestnou činnost, se z obavy o život svůj či osob jim blízkých snaží vyhnout své povinnosti svědčit. Tito lidé předstírají, že si vlastně vůbec nic nepamatují, vypovídají vyhýbavě nebo se snaží popřít to, co už jednou z jejich úst zaznělo. Mnozí raději volí cestu menšího zla a vystavují se nebezpečí trestněprávních následků pro trestný čin spojený s křivou

³² BAXA, Josef. In: ŠÁMAL, *Trestní právo procesní*. 2013, op. cit., s. 229-234.

³³ FENYK, J., HÁJEK, R., STRÍŽ, I. *Trestní zákoník a trestní řád – průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou*. 2. Díl. Praha: Nakladatelství Linde a.s., 2010, s. 337.

výpovědí, než aby riskovali mstu od pachatele. Z tohoto důvodu je třeba, aby byly právními předpisy nastoleny takové podmínky, zaručující ochranu osob, které se staly svědky trestních činů, aby se tyto osoby neobávaly podat o tom, co svými smysly vnímaly, výpověď.

4.1 Právní úprava ochrany svědka dle trestního řádu

Problematiku ochrany svědka trestní řád řeší na několika místech (§ 55, § 65 odst. 1, § 101, § 101a, §165, § 183a, § 209 TR). Obecné ustanovení zabezpečující ochranu svědka je zakotveno v § 55 odst. 2 trestního řádu, a spočívá v utajení svědkovy podoby a totožnosti. Zákonnými podmínkami pro aplikaci zmíněného ustanovení jsou:

- Svědkovi nebo osobě jemu blízké zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení jejich základních práv.
- Ohrožení svědka nebo osoby jemu blízké je v souvislosti s podáním svědectví.
- Existence konkrétní zjištěné okolnosti, která svědčí o tomto ohrožení.
- Ochranu svědka nebo osoby jemu blízké nelze spolehlivě zajistit jiným způsobem.

Co se týká vyžadované újmy na zdraví, lze za ni považovat jakoukoli újmu na zdraví, nejen tedy těžkou újmu na zdraví a ublížení na zdraví.³⁴ Může se jednat i o lehčí zranění v podobě pohmoždění, vyražení zubů či vytržení většího množství vlasů. Není potřebné, aby byla újma takové intenzity, že by si vyžádala lékařské ošetření nebo pracovní neschopnost.³⁵ Pokud jde o zásah do jiných práv, než je právo na zdraví, budou sem spadat hlavně taková práva, která jsou každému člověku zaručena LZPS. Těmito jinými základními právy jsou právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, právo na osobní svobodu, právo na ochranu osobnosti zejména lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti, právo vlastnické apod.³⁶

Na rozdíl od újmy na zdraví v případě ohrožení jiných základních práv se musí jednat o takový zásah do zmíněných práv, který vykazuje vyšší míru intenzity, což vyplývá ze zákona požadovaného vážného nebezpečí porušení.³⁷

³⁴ § 122 Trestního zákoníku

³⁵ Rozh. Nejvyššího soudu ze dne 18.7.2007, - 5 Tdo 792/2007. Salvia Kraken - fulltextové prohledávání judikatury [online]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/5Tdo792/2007>

³⁶ Čl. 7, 8, 10 a 11 LZPS

³⁷ Tamtéž, viz předchozí odkaz.

Pokud se jedná o hrozící nebezpečí, ustanovení nakládá s pojmem „zřejmě“. Zřejmou hrozbou odůvodňující postup podle § 55 odst. 2 TŘ je taková, která je na základě zjištěných okolností vyplývajících ze svědecké výpovědi či jiných důkazních prostředků, popřípadě z uskutečněného šetření, dostatečně očividná nebo jasná.³⁸ Zároveň ale závěr o zřejmém hrozícím nebezpečí ohrožení svědka či osob jemu blízkých nemusí být jistý. Z formulace „naseďčují-li“ lze dovést, že k úsudku o tom, že svědek nebo osoba jemu blízká je vystavena ohrožení podle § 55 odst. 2, postačí větší pravděpodobnost této hrozby. OČTŘ však může vycházet z dosud zjištěných konkrétních okolností nasvědčujících tomu, že svědek nebo osoba jemu blízká jsou ohroženi. Za tutéž okolnost lze požadovat i to, že předmětná trestná činnost může mít na základě konkrétních poznatků souvislost s organizovaným zločinem.³⁹ Právě u organizovaného zločinu jsou případy zastrašování potencionálních svědků nebo vendety za poskytnuté svědectví plnicí i roli „doporučení“ ostatním osobám, které by měly zájem svědčit proti pachatelům organizovaného zločinu poměrně běžnou záležitostí.

Zřejmá hrozba újmy na zdraví nebo jiného vážného nebezpečí porušení základních práv může, vedle jiných ve věci zjištěných okolností, vyplývat i z konkrétní povahy trestného činu, o kterém má svědek vypovídat.⁴⁰ Vzhledem k povaze spáchaného trestného činu, může být důvodná obava z ohrožení svědka či osob jemu blízkých, např. u svědectví týkajícího se drogové kriminality, kuplířství, obchodu se ženami atd.⁴¹ Je zřejmé, že nelze tyto situace zevšeobecňovat a i v tomto případě je nutné pečlivě zvážit, zda v konkrétním případě je odůvodněn závěr pro postup podle § 55 odst. 2 trestního řádu.

Často má svědek strach podat svědeckou výpověď na základě jeho utkvělé představy, že se mu určitě bude chtít pachatel pomstít, i přesto, že by svou obavu konkrétními skutečnostmi mohl rozptýlit. Přehnané a nijak neodůvodněné obavy osoby, která má vypovídat jako svědek, nejsou dostačující pro postup podle § 55 odst. 2 trestního

³⁸ SOTOLÁŘ, Alexander. K možnostem a limitům využití institutu utajených svědků. *Trestněprávní revue*, 2003, roč. 2, č. 2, s. 38

³⁹ I. ÚS 481/04, Soudní rozhodnutí Ústavního soudu - [Zákony.cz](https://www.zakony.cz). [Zákony.cz](https://www.zakony.cz) - Právní poradna, smlouvy [online]. Copyright © 2020 Heagl, s.r.o. [cit. 24.05.2020]. Dostupné z: <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/ustavni-soud/2006/801/judikat-us-I-uS-481-04-vyslech-anonymniho-svedka-GUS2006479>

⁴⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30.10.2002, sp.zn. 2 To 181/02

⁴¹ SOTOLÁŘ, Alexander. K možnostem a limitům využití institutu utajených svědků. *Trestněprávní revue*, 2003, roč. 2, č. 2, s. 39

řádu. V tomto případě tedy nestačí pouhé svědkovo přesvědčení o tom, že jemu či osobě blízké hrozí nebezpečí újmy na jeho právech. Je na orgánech činných v trestním řízení, aby případné omezení práv obhajoby ve prospěch utajení svědka zdůvodnily.⁴² Na druhou stranu je samozřejmě nemyslitelné, aby orgány činné v trestním řízení čekaly na to, až opravdu dojde ke způsobení určité újmy, neboť právě těmto následkům se má zabránit. Zákon nepožaduje, aby hrozby pramenily od obviněného. Může se tak jednat o anonymní vzkazy nebo jiné aktivity spojené se zastrašováním nebo ovlivňováním svědků a osob jim blízkých.

Další z podmínek pro využití institutu utajených svědků je nemožnost zajistit ochranu svědka jiným způsobem. Jedná se zde o promítnutí zásady subsidiarity. Za jiný způsob ochrany se považuje např. zajištění svědkovy ochrany prostřednictvím policie, jeho přechodné umístění na neznámé místo, trvalé přestěhování do jiného vzdáleného města naší republiky nebo do zahraničí, případně změnu svědkovy identity včetně utajeného přestěhování po pravomocném skončení věci. Tento výčet vlastně zahrnuje způsoby zvláštní ochrany svědka.⁴³

4.2 Aplikace institutu utajeného svědka v přípravném řízení

Svědék musí být o možnosti postupu řádně poučen dle § 55 odst. 2.⁴⁴ Nejedná se ale o to, že by orgán činný v trestním řízení svědkovi nabídl, zda nechce využít institutu utajeného svědka. Jedná se o informování osoby, za jakých zákonných podmínek lze o využití tohoto institutu požádat, a až při jejich naplnění může totiž svědek požádat o utajení. O aplikaci či ne-aplikaci daného institutu pak rozhoduje orgán činný v trestním řízení.

Orgán činný v trestním řízení musí zvážit své rozhodnutí aplikovat v konkrétním případě postup podle § 55 odst. 2 trestního řádu. Jestliže by byl institut utajeného svědka

⁴² Nález Ústavního soudu ze dne 27.6.2006, sp. zn. III. ÚS 291/03, NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu. Object moved [online]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-291-03>.

⁴³ ŠÁMAL. Trestní řád: komentář, s. 381.

⁴⁴ § 101 odst. 1 TR

použit u osoby, u které pro to nebyly naplněny zákonné podmínky, nastalo by vážné porušení práva na obhajobu na straně obviněného a takto získaný důkaz by byl procesně nepoužitelný a soud by o něj tím pádem nemohl opřít své rozhodnutí o vině obviněného.⁴⁵ Na druhou stranu nevyhovění bezdůvodné žádosti svědka o jeho utajení v situaci, kdy jsou naplněny předpoklady podle § 55 odst. 2 trestního řádu, by mohlo mít nenapravitelné následky, které by v tom nejhorším případě mohly skončit úmrtím svědka nebo osob jemu blízkých. Z tohoto důvodu proto trestní řád pro případ, kdy se názory svědka a policejního orgánu rozcházejí, zakotvuje v § 101a trestního řádu povinnost policejního orgánu, který nepovažuje svědkovu žádost o utajení za odůvodněnou a podstatnou, postoupit neprodleně příslušný materiál státnímu zástupci, který musí přezkoumat správnost postupu policejního orgánu. Pokud nehrozí nebezpečí z prodlení, policejní orgán v takovém případě odloží výslech svědka do doby, než státní zástupce přijme opatření. Pokud výslech svědka nelze odložit, postupuje orgán, který vyslýchá dál tak, že svědkova totožnost zůstane prozatím utajena podle § 101a trestního řádu.

Výpověď svědka pod utajením v případě naplnění zákonných podmínek je samozřejmě jeho právem, ne povinností. Záleží zcela na něm, jestli tohoto institutu využije nebo jestli dobrovolně podstoupí možné riziko a žádným způsobem nebude bránit obviněnému nebo jiným osobám, aby zjistili, kdo proti nim vypovídá.⁴⁶

Jestliže jsou tedy naplněny zákonné předpoklady a svědek souhlasí s utajením, jeho jméno, příjmení a další osobní údaje se do protokolu o výslechu nezapišou a svědek podepíše tento protokol vymyšleným jménem a příjmením, pod kterými vystupuje i v dalším průběhu řízení. Ve zvláštním spise jsou vedeny odděleně skutečné údaje o svědkovi. Do spisu mohou nahlížet jen orgány činné v trestním řízení, které působí v dané věci. Spis má označení příslušného stupně utajení a nakládá se s ním v souladu se zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.⁴⁷

V případě, kdy policejní orgán informuje obhájce o plánovaném výslechu utajeného svědka, nesmí v tomto svém sdělení uvést údaje, ze kterých by mohl obhájce

⁴⁵ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9.7. 2002, sp.zn. 7 To 220/2002

⁴⁶ § 101a TR

⁴⁷ ŠÁMAL. *Trestní řád...*, s. 382

zjistit totožnost svědka.⁴⁸ Při příchodu svědka by se svědek neměl setkat s obviněným, obhájcem či jinými osobami, které by mohly jeho totožnost odhalit. Pokud se výslechu účastní obhájce, plyne z § 165 odst. 2 TŘ pro policejní orgán povinnosti zajistit, aby obhájce neměl možnost zjistit totožnost svědka. Uvedeného lze docílit např. výsledkem svědka v oddělené místnosti přes modulační telefonní přístroj nebo výsledkem skrze závěs.⁴⁹

Totožnost s podobou svědka se utahuje při těch úkonech, u nichž je obava, že by se obviněný nebo obhájce mohli setkat, vedle výslechu je tomu například u rekonvice, rekonstrukce, prověrky na místě nebo u vyšetřovacího pokusu. Je nutností, aby policejní orgán v případě, že tyto úkony bude v rámci dokazování vykonávat, zajistil, že nenastane osobní setkání svědka s těmito osobami. U rekonvice je to tak, že poznávací osobou může být jedině svědek a úkon bude vykonáván například přes jednostranně průhledné zrcadlo. Uskutečnění konfrontace trestní řád u utajeného svědka výslovně vylučuje.⁵⁰

Může nastat i situace, kdy pominou důvody, které byly příčinou aplikace postupu podle § 55 odst. 2 trestního řádu, nebo se případně ukáže, že byly obavy z hrozícího nebezpečí svědkovi nebo osobám jemu blízkým od počátku bezdůvodné. V tomto případě dle § 55 odst. 2 trestního řádu orgán, který vede trestní řízení v té době, zruší stupeň utajení informací, dále připojí údaje ke spisu a podoba svědka včetně jeho údajů o jeho totožnosti se nadále neutajují. Záleží tedy na vůli orgánů činných v trestním řízení, jestli i nadále bude uplatňovat v tomto případě institut utajeného svědka.

4.3 Aplikace institutu utajeného svědka v řízení před soudem

Je nutné říct, že v řízení před soudem není soud vázán závěrem policejního orgánu nebo státního zástupce z přípravného řízení o důvodu aplikace institutu utajeného svědka. Poté, co byla podána obžaloba soud sám nezávisle zhodnotí, jestli jsou naplněny podmínky pro utajení svědka. Problematice tohoto institutu v řízení před soudem se věnují v § 183a a § 209 trestního řádu. První ustanovení se zabývá prováděním důkazů mimo hlavní líčení, včetně výslechu utajeného svědka. Obviněný nebo obhájce se mohou

⁴⁸ § 165 odst. 3 TŘ

⁴⁹ FENYK, Jaroslav. *Veřejná žaloba – díl druhý*. Institut Ministerstva spravedlnosti ČR, 2002, s. 261

⁵⁰ § 104 odst. 5 TŘ

zúčastnit takového úkonu skrze audiovizuální techniku. V § 209 je zakotven postup soudu při provádění důkazu výpovědi svědka v hlavním líčení. Jde-li o svědka, jemuž nebo osobě jemu blízké z podané výpovědi hrozí újma na zdraví, smrt nebo jiné vážné nebezpečí, učiní předseda senátu vhodné opatření k zajištění bezpečnosti nebo utajení totožnosti svědka. Ojediněle může vykázat obžalovaného po dobu výslechu takového svědka z jednací síně. Záleží tedy zcela na uvážení předsedy senátu, jaké konkrétní opatření zvolí, aby bylo dosaženo účelu daného ustanovení. To znamená, aby bylo dosaženo pravdivé a úplné svědecké výpovědi při zajištění bezpečnosti svědka. Zákon neudává, jaká opatření by měl předseda senátu k naplnění účelu v § 209 odst. 1 trestního řádu učinit. Výslech se bude konat tak, že svědek bude umístěn do oddělené místnosti, která bude prostřednictvím technických prostředků propojená s jednací síní. Ovšem záleží, jak je na tom konkrétní budova s tímto technickým vybavením⁵¹

Ustanovení § 209 odst. 2 trestního řádu ukládá povinnost soudu učinit i bez potřeby návrhu všechny nutné úkony k ověření věrohodnosti utajeného svědka, který vypovídal v hlavním líčení. Zde se objevuje požadavek minimalizace zásahu do práva obviněného na obhajobu. Jedná se o určitou kompenzaci omezení v právech obviněného, ke kterému v důsledku aplikace institutu utajeného svědka nutně dochází. Omezení spočívá v nemožnosti obžalovaného vyjádřit se k osobě svědka, čímž mu je znemožněno prověřit ve všech směrech důkaz provedený výslechem svědka. Za normální situace má obviněný možnost prověřit pravdivost svědkových skutkových tvrzení a také si může ověřit věrohodnost samotného svědka. U utajeného svědka je ale ověření věrohodnosti jeho osoby ze strany obžalovaného zcela neuskutečnitelné, protože je mu svědkova skutečná identita neznáma, a proto si nemůže zjistit relevantní informace o jeho osobě, minulosti atd., díky kterým by mohl svědkovu nevěrohodnost namítat. Z tohoto důvodu má soud za úkol být v tomto směru aktivní. To, jakými konkrétními úkony soud splní svou zákonnou povinnost, je zcela na něm. Trestní řád žádné specifické požadavky nestanoví.

S ohledem na to, že utajenými svědky mohou být i osoby s kriminální minulostí, osoby drogově závislé nebo osoby ve výkonu trestu, je splnění této povinnosti ze strany soudu mimořádně důležité. Nejvyšší soud naznačil určité náležitosti, které je zapotřebí uskutečnit k prověření věrohodnosti takových utajených svědků:⁵²

⁵¹ NETT, Alexandr. Ochrana svědků v trestním řízení. *Trestní právo*, 1999, roč. 4, č. 5, s. 10

⁵² Rozh. Nejvyššího soudu ze dne 9.2.2000, sp.zn. 4 Tz 219/1999

- vyžádat si zprávu o pověsti,
- vyžádat si zprávu věznice o chování osoby ve výkonu trestu odnětí svobody,
- u narkomanů ověřit rozsah jejich drogové závislosti, včetně vlivu na jejich psychiku,
- opatřit si opis z evidence Rejstříku trestů,
- nařídit znalecké vyšetření duševního stavu,
- prověřit, zda bylo nebo je proti utajenému svědkovi vedeno nějaké trestní řízení.

Předvolání utajeného svědka učiní předseda senátu prostřednictvím policejního orgánu, který utajení zajišťuje. V případě, že potřeba utajení svědka se vyskytne až v řízení před soudem, předseda senátu předvolá svědka ústní formou, zřídka telefonem, telegrafem nebo telefaxem. Výslech utajovaného svědka se převážně vykonává formou videotelefonu, pokud tomu nebrání technické překážky. Předseda senátu zajistí vhodnými opatřeními, například technickými prostředky, aby nepovolaným osobám bylo znemožněno identifikovat utajeného svědka. S výpovědí utajovaného svědka se musí nakládat jako s každým jiným důkazem.⁵³

4.4 Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením

Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka, ve znění pozdějších předpisů, vznikl jako reakce na právní úpravu obsaženou v trestním řádu, která se ukázala, jak z výše uvedeného plyne, v častých případech problematická a nedostatečně účinná. Jednotlivé nedostatky ochrany svědků, byly nejvíce patrné v závažných trestních věcech, kdy poskytnutá ochrana podle trestního řádu nedokázala zajistit bezpečí svědka nebo její poskytování trvalo pouze po dobu trestního řízení, což vedlo svědky k obavám svědčit a aktivně spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení. Díky těmto skutečnostem začalo Ministerstvo vnitra v roce 1999 pracovat na návrhu právní úpravy institutu zvláštní ochrany svědka, který nabyla účinnosti dne 1. 7. 2001. Jedná se o zvláštní právní úpravu k zákonům o Policii ČR a o Vězeňské službě.⁵⁴ Tento zákon umožňuje zajistit komplexní

⁵³ JELÍNEK, J, a kol.: Trestní právo procesní. 2. vydání. Praha: Leges, 2011, 816 s., s. 406-410

⁵⁴ MARINI, Michael. *Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka*. Praha: Linde, 2008. 134 s. ISBN: 978-80-7201-732-4S. s. 80.

ochranu nejen svědkovi, ale i osobě, které v souvislosti s trestním řízením hrozí újma nebo vážné nebezpečí (dále jen zmíněná „ohrožená osoba“) v těch nejvážnějších případech trestné činnosti a zároveň s tím plně respektuje právo obviněného na obhajobu. Je tak zajištěna možnost státních orgánů provádět efektivnější boj se závažnou kriminalitou a organizovaným zločinem.

Zvláštní ochrana a pomoc ohrožené osobě dle § 1 odst. 2 ZOS (dále jen ZOS) může být poskytnuta za předpokladu, že není možné její ochranu zajistit dostatečně jiným způsobem. Tato právní úprava zvláštní ochrany vychází z principu subsidiarity svého využití v trestním řízení. Vyjma zajištění bezpečnosti ohrožené osoby dle zákona ZOS přichází v úvahu postup dle trestního řádu a také dle zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (ZPČr). Byla řešena otázka, který z institutů ochrany se dá považovat za ultima ratio – nejzazší. Jestli utajený svědek dle trestního řádu nebo naopak zvláštní ochrana takového svědka podle ZOS. Část z odborníků⁵⁵ se přiklání k výjimečnosti aplikace institutu utajeného svědka s názorem na nezbytnost minimalizování omezení práva obviněného na spravedlivý proces a práva na obhajobu v trestním řízení, které dříve řešil i Evropský soud pro lidská práva. Také ze srovnání finanční náročnosti poskytování ochrany institutu zvláštní ochrany a ochrany podle trestního řádu vyplývá, že by pro náš stát velký počet svědků využívající ochrany podle ZOS znamenal nepřiměřené zatížení státního rozpočtu a s velkou pravděpodobností by tento tudíž nedisponoval dostatečným množstvím finančních prostředků k častému poskytování institutu zvláštní ochrany. Vantuch nahlíží na tento problém tímto způsobem: „Utajení svědka dle § 55 odst. 2 TrŘ si vyžaduje minimální finanční náklady, a proto k němu může docházet v případě potřeby ve stovkách případů ročně. Zcela jiná situace je u zvláštní ochrany a pomoci svědkům a dalším osobám dle zákona č. 137/2001 Sb., která je označena jako nadstandardní způsob ochrany osob. Ochrana ohrožených osob podle nového zákona bude realizována v omezeném a nezbytně nutném rozsahu.“⁵⁶

Poslední rozsáhlejší novelizace ZOS byla provedena zákonem č. 348/2011 Sb., s účinností od 1. 1. 2011. Jedním ze záměrů novelizace bylo posílení systému poskytování zvláštní ochrany a pomoci chráněným osobám v ČR, a přispět tak k zajištění větší

⁵⁵ Stolář, A. a Púry, F. K možnostem a limitům využití institutu utajených svědků. *Trestněprávní revue*, 2003, roč. 2, číslo 2. s. 37-48.

⁵⁶ VANTUCH, Pavel. Nový zákon o ochraně svědka a dalších osob a boj s organizovaným zločinem. *Právní rozhledy*. 2001, č.8, s. 360-365.

bezpečnosti obyvatel, hlavně před organizovanou kriminalitou.⁵⁷ Uskutečněná novelizace zakotvila právní úpravu řízení o ukončení poskytnutí zvláštní ochrany a pomoci a také zamezila možnost přezkumného řízení v případě rozhodnutí ministra vnitra o ukončení zvláštní ochrany. Další důležitou změnou oproti předchozí úpravě je možnost zanechání nové identity chráněným osobám i potom, co je zvláštní ochrana skončena. S tímto souvisí změna ustanovení, které se týkají krycích dokladů.

4.4.1 Podmínky na poskytnutí ochrany

Nutnou podmínkou tohoto typu ochran, je podle § 1 odst. 1 ZOS skutečnost, že osobě v souvislosti s trestním řízením hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí. Právní úprava institutu zvláštní ochrany svědka je podřízena principu subsidiarity, protože tato ochrana může být poskytnuta jen za situace, kdy nelze spolehlivě zajistit jinak. Ve 4. odstavci citovaného ustanovení se stanoví, že na poskytnutí zvláštní ochrany svědka není právní nárok. Marini ve své publikaci „Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka“ vyjadřuje názor, že na zařazení do programu zvláštní ochrany svědka, by měl mít právo každý, kdo splňuje zákonem stanovené podmínky a v žádném případě by neměl podléhat vůli státní moci. Také uvádí, že pokud o zařazení osoby do ochranného programu sám rozhoduje ministr vnitra, jde o zřejmý rozpor s článkem 36 odst. 2 LZPS, který zakotvuje právo na soudní ochranu. Z pravomoci soudu nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí, které se týkají základních práv a svobod dle LZPS.⁵⁸

4.4.2 Ohrožená a chráněná osoba

Stejně jako u institutu utajeného svědka podle trestního řádu, je podstatnou podmínkou pro poskytnutí zvláštní ochrany a pomoci, hrozba újmy na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí. O takových osobách se v zákoně hovoří jako o „ohrožených“, a pokud jsou zařazené do ochranného programu, zákon pak o nich hovoří jako o osobách „chráněných“. Podstatné je zmínit, že podmínkou poskytnutí ochrany není povinnost mít české státní občanství. Pojem ohrožená osoba se vztahuje nejen na samotné svědky, ale

⁵⁷ Odůvodnění novely zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením. In ASPI (právní informační systém). Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 5. 2020]

⁵⁸ MARINI, Michael. *Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka*. Praha: Linde, 2008. 134 s. ISBN: 978-80-7201-732-4S. s. 91.

dopadá na širší okruh osob. Podle § 2 odst. 1 zákona o zvláštní ochraně jsou do širšího okruhu řazeny osoby, které podaly vysvětlení, vypovídají, vypovídaly nebo mají vypovídat jako obviněný anebo jinak pomáhat nebo má pomoci dle ustanovení TrŘ k naplnění účelu trestního řízení. Dále sem náleží tlumočník, znalec nebo případně obhájce. Obhájce tehdy, jestliže obviněný, kterého obhájí, vypovídal nebo má vypovídat, aby pomohl k dosažení účelu trestního řízení. Ustanovení se vztahuje i na osoby blízké výše zmíněných osob. V tomto lze spatřovat záměr zákonodárce poskytnout ochranu širšímu okruhu osob, než kterým lze ochranu přiznat podle trestního řádu, protože tyto osoby přichází do úzkého kontaktu s osobou obviněného. Důvodem zařazení znalce je situace, kdy jeho posudek je jedním z nejdůležitějších důkazů pro rozhodnutí soudu. Je možné si představit, že v některých případech pod nátlakem a množstvím výhrůzek nebo i přímo fyzickým ohrožením by mohlo docházet k vyhotovení znaleckých posudků ve prospěch pachatelů, čímž by bylo narušeno trestní řízení.⁵⁹

Ohroženými osobami podle § 1 odst. 1 ZOS jsou také osoby, které pomáhaly nebo mají pomoci podle ustanovení trestního řádu k naplnění cílů trestního řízení. Toto ustanovení je problematické z hlediska interpretace, protože odůvodnění novely zákona nedává žádné vodítko k výkladu tohoto ustanovení a zároveň se při projednání zákona v parlamentu ČR k této otázce nikdo nevyjádřil. Vantuch ve své publikaci je toho názoru, že do konkrétního ustanovení patří také soudci a další orgány činné v trestním řízení, avšak toto tvrzení vylučuje skutečnost, že původní návrh zákona, který byl vládou předložen sněmovně, předpokládal v § 2 odst. 1 písm. b) právě ochranu OČTŘ, jelikož i tyto osoby mohou být vystaveny nátlaku a nebezpečí, což by mohlo vyústit v maření trestního řízení v důsledku učiněného rozhodnutí pod vlivem vyhrožování ze strany pachatele.

4.4.3 Zvláštní ochrana a pomoc

Podle ustanovení § 3 odst. 1 ZOS představuje zvláštní ochrana a pomoc skupinu opatření, do níž náleží:

- osobní ochrana,

⁵⁹ MARINI, Michael. *Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka*. Praha: Linde, 2008. 134 s. ISBN: 978-80-7201-732-4S. s 98..

- přestěhování chráněné osoby včetně příslušníků její domácnosti a pomoc chráněné osobě za účelem jejího sociálního začlenění v novém prostředí,
- zastírání skutečné totožnosti ochrany,
- prověřování dodržování podmínek poskytování zvláštní ochrany a pomoci.

Poskytnutí zvláštní ochrany a pomoci je v kompetenci Policie České republiky a Vězeňské služby ČR. Vězeňská služba má v pravomoci vykonávat jen osobní ochranu a skrývat tak skutečnou totožnost chráněné osoby. Pouze Policie ČR může zajistit také přestěhování chráněné osoby včetně příslušníků její domácnosti a pomoc chráněné osobě z důvodu, aby měla sociální zabezpečení v novém prostředí. PČR a Vězeňská služba ČR musí podle zákona o zvláštní ochraně svědka spolupracovat. Zároveň i orgány veřejné správy mají povinnost spolupráce v nezbytném rozsahu za účelem naplnění daného cíle s PČR nebo Vězeňskou službou. K zakrytí skutečné totožnosti chráněné osoby může policie vytvořit tzv. „legendu“ o jiné osobní existenci a osobní údaje z této legendy vytvořit a spravovat ve veřejných informačních systémech, které jsou provozovány podle zvláštních zákonů.⁶⁰

Osobní ochrana zejména spočívá v neustálé a periodické přítomnosti policistů nebo příslušníků vězeňské služby v těsné blízkosti chráněné osoby, místě, kde bydlí nebo v neustálém nebo periodickém sledování chráněné osoby a místa, kde se nachází.⁶¹ Jde o nejčastěji využívaný způsob zajištění bezpečnosti chráněné osoby, která je vždy časově omezená. S ohlednutím na finanční a osobní náročnost poskytování ochrany tohoto typu není reálné ohrožené osobě poskytovat osobní ochranu po zbytek života. Za této situace, kdy i po odsouzení obviněného bude osobě hrozit nebezpečí, lze však použít další prostředky ochrany jako je přestěhování nebo skrývání skutečné totožnosti.⁶² Z toho vyplývá, že institut zvláštní ochrany svědka poskytuje na rozdíl od ochrany dle trestního řádu rozsáhlejší ochranu, a to včetně zachování ochrany svědka po skončení trestního řízení.

Změna bydliště chráněné osoby včetně příslušníků její domácnosti a pomoc chráněné osobě je opravdu mimořádně náročný zásah do života ohrožené osoby i jejích

⁶⁰ § 3 odst. 3 zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve znění pozdějších předpisů.

⁶¹ VANTUCH, Pavel, Co přináší zákon č. 137/2001 Sb., o ochraně svědka a dalších osob?. *Bulletin advokacie*. 2001, roč. 8, č. 9, s. 23-39.

⁶² MARINI, Michael. *Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka*. Praha: Linde, 2008. 134 s. str. 101.

blízkých. Z důvodu usnadnění této složité situace je zajištěna osobám v novém prostředí práce, škola pro děti atd. Jelikož je Česká republika celkem malým státem, může toto opatření zdát v nejdůležitějších případech jako nedostatečné. V této situaci bude ohrožená osoba přestěhována do státu, se kterým má ČR zajištěnou a domluvenou spolupráci v této oblasti.⁶³ Ustanovení § 21 ZOS stanoví, že přestěhování ohrožené osoby do zahraničí lze realizovat na základě mezinárodní smlouvy, kterou má Česká republika sjednanou a není-li taková smlouva pak se souhlasem policejního prezidenta a se souhlasem příslušného orgánu cizího státu lze využít k plnění těchto úkolů příslušníka sboru v zahraničí.

Zbylým a zároveň nejvyšším způsobem ochrany je zastření skutečné totožnosti chráněné osoby. Tento způsob utajení skutečné identity ohrožené osoby spočívá ve vytvoření legendy o úplně jiné osobní existenci a zavedení takových osobních údajů do všech informačních systémů. Toto provádí na základě žádosti policie orgány veřejné správy. Svědkovi jsou pak vytvořeny a dány krycí doklady s novou identitou, které slouží k utajení jeho skutečné totožnosti. Zastírání skutečné osobnosti přichází v úvahu jen v nejtěžších případech a pro dlouhodobé zajištění ochrany. Zcela výjimečně se stává, že dojde z doživotní změně identity chráněné osoby.⁶⁴

Výše vyjmenované způsoby ochrany je možné poskytovat samostatně či v kombinacích podle potřeby určité situace, a to buď po nějakou dobu nebo do konce života. Protože se jedná o zásadní změny doposud vedeného života chráněné osoby, lze se setkat v některých případech s nevstřícností ohrožených osob spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení. Většinou je realita ale taková, že svědek spolupracuje s orgány činnými v trestním řízení z důvodu hrozby nebezpečí sobě samotnému či jemu blízkým osobám.

4.4.4 Poskytování zvláštní ochrany a pomoci

Zvláštní ochranu a pomoc lze poskytnout ohrožené osobě, která pomohla nebo má pomoci k dosažení účelu v trestním řízení. Takovou pomoc je možné poskytnout podle § 4 odst. 1 ZOS, v případě že:

⁶³ Taktéž - VANTUCH, Pavel, Co přináší zákon č. 137/2001 Sb., o ochraně svědka a dalších osob?. *Bulletin advokacie*. 2001, roč. 8, č. 9, s. 23-39.

⁶⁴ MARINI, Michael. *Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka*. Praha: Linde, 2008. 134 s. str. 102.

1. Ohrožená osoba souhlasí se způsobem a podmínkami poskytování zvláštní ochrany a pomoci včetně zpracovávání a využívání jejich osobních údajů (§ 8).
2. Ministr vnitra schválí návrh policie, soudce nebo státního zástupce, aby zvláštní ochrana a pomoc byla ohrožené osobě poskytována; soudce nebo státní zástupce podávají takový návrh prostřednictvím ministra spravedlnosti.

Podnětem pro to, aby byla osoba zařazena do ochranného programu může být buď žádost osoby, která se cítí být ohrožená nebo potřeba ochrany vyplýne přímo z operativních činností policie, státního zástupce nebo soudce rozhodujícího v daném případě. V takovém případě policie pečlivě prozkoumá všechny skutečnosti a okolnosti daného případu a zhodnotí objektivně míru nebezpečí, které hrozí osobě. Pokud policie shledá potřebu poskytnutí ochrany dle ZOS, projedná s ohroženou osobou budoucí postup, způsob a podmínky výkonu opatření, které budou po celou dobu poskytování ochrany vykonávány. Jestliže ohrožená osoba dá souhlas k podmínkám poskytování ochrany a pomoci, podá policie návrh ministrovi vnitra ke schválení jejího zařazení do ochranného programu.⁶⁵

V případě, že návrh podává soudce nebo státní zástupce prostřednictvím ministra spravedlnosti, souhlas se podle § 4 odst. 1 písm. a) ZOS nevyžaduje. Můžou nastat i takové situace, že s ohroženou osobou nebude možné otázku zvláštní ochrany projednat z toho důvodu, že tato osoba je například v bezvědomí a není tím pádem schopna se k otázce souhlasu s podmínkami poskytování zvláštní ochrany vyjádřit. V takové situaci je možné tuto ochranu poskytnout i bez souhlasu do doby, dokud se ohrožená osoba nebude schopna vyjádřit.⁶⁶

Jestliže je podle § 5 odst. 1 ZOS ohrožená osoba nezletilá, nebo osoba, jejíž způsobilost k právním úkonům byla rozhodnutím soudu omezena, souhlas s podmínkami poskytování ochrany dává její zákonný zástupce. V případě, že by hrozil střet zájmů mezi osobou ohroženou (případně chráněnou) a zákonným zástupcem, souhlas k poskytnutí

⁶⁵ VANTUCH, Pavel, Co přináší zákon č. 137/2001 Sb. O ochraně svědka a dalších osob?. *Bulletin advokacie*. 2001, roč. 8. č. 9., s. 23-39. S. 31

⁶⁶ VANTUCH, Pavel, Co přináší zákon č. 137/2001 Sb. O ochraně svědka a dalších osob?. *Bulletin advokacie*. 2001, roč. 8. č. 9., s. 23-39. S. 32

zvláštní ochrany lze vyžádat od zvláštního zástupce nebo opatrovníka.⁶⁷ Před tím, než je tento souhlas od opatrovníka nebo zvláštního zástupce získán, je možné vykonávat pouze osobní ochranu. Bez učinění souhlasu těchto osob není možné osobu chráněnou nebo její rodinné příslušníky přestěhovat a zároveň není možné zastírat skutečnou totožnost chráněné osoby.⁶⁸

V § 6 ZOS jsou stanoveny povinnosti chráněné osoby, podle nichž chráněná osoba je povinna dodržovat podmínky poskytování zvláštní ochrany a pomoci, řídit se pokyny příslušníků policie a příslušníků Vězeňské služby a zároveň informovat bez zbytečného odkladu policisty a příslušníky veřejné správy o veškerých nových skutečnostech a změnách, které mohou být důležité pro postup policie a veřejnou správu podle tohoto zákona. Poskytnutí zvláštní ochrany ohrožené osobě, resp. její účinnost, záleží nejen na činnosti policie a veřejná správa, ale také na spolupráci a plnění povinností výše zmíněných. Porušení takových povinností může být postihováno sankcí – ukončením poskytování ochrany a pomoci.⁶⁹

4.4.5 Ukončení poskytování zvláštní ochrany

V § 7 ZOS je upraveno ukončení poskytování zvláštní ochrany svědka. V prvním odstavci je možnost chráněné osoby ukončit poskytování ochrany způsobem, že zpětně písemně vezme zpět svůj souhlas dle § 4 odst. 1 písm. a) ZOS. Protože je zvláštní ochrana a pomoc spojena s výrazným omezením základních práv, není možné ji bez souhlasu a dobrovolné součinnosti chráněné osoby poskytovat. Z toho plyne, že lze ukončit poskytování ochrany písemným odvoláním souhlasu a k ukončení poskytování zvláštní ochrany v tomto případě dojde doručením tohoto odvolání policii.⁷⁰

V druhém odstavci je pak dána pravomoc ministru vnitra ukončit poskytování této ochrany, v případě že důvody k udělení ochrany už pominuly. Například se jedná o situaci, kdy byl pachatel pravomocně odsouzen a další možné hrozby ohrožené osoby

⁶⁷ § 5 odst. 3 zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁸ § 5 odst. 4 zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹ VANTUCH, Pavel, Co přináší zákon č. 137/2001 Sb. O ochraně svědka a dalších osob?. *Bulletin advokacie*. 2001, roč. 8. č. 9., s. 23-39. S. 34

⁷⁰ VANTUCH, Pavel, Co přináší zákon č. 137/2001 Sb. O ochraně svědka a dalších osob?. *Bulletin advokacie*. 2001, roč. 8. č. 9., s. 23-39. S. 35

budou dostatečně odstraněny. Poslední odstavec předmětného ustanovení stanoví, že ministr vnitra může rozhodnout o ukončení zvláštní ochrany a pomoci, pokud chráněná osoba odmítla pomáhat dle ustanovení trestního řádu k dosažení účelu trestního řízení, v jehož souvislosti byla zvláštní ochrana a pomoc poskytována, nebo se v době, po kterou jí je poskytována zvláštní ochrana a pomoc, dopustila jednání odůvodňujícího její trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, nebo neplní povinnosti chráněné osoby stanovené v § 6 anebo poruší povinnost zachovávat utajované informace v tajnosti. Jsou to případy, kdy chráněná osoba odmítá spolupracovat podle předem domluvených a schválených podmínek a začne jednat v rozporu s veřejným zájmem.⁷¹

V situacích ukončení zvláštní ochrany a pomoci podle § 7 odst. 2 a 3 ZOS dojde k ukončení v okamžiku vyrozumění chráněné osoby o tom, že ministr vnitra ve svém rozhodnutí schválil návrh policie na ukončení zvláštní ochrany a pomoci. Přezkum rozhodnutí o ukončení poskytování zvláštní ochrany není možný v přezkumném řízení a z tohoto důvodu není možné proti tomuto rozhodnutí podat rozklad nebo žádost o obnovu řízení.⁷² Proti rozhodnutí o ukončení zvláštní ochrany je možné podat do 15 dnů správní žalobu dle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů. O možnosti soudního přezkumu v návrhu zákona zmínka byla. O její zakotvení se postaral až výbor Poslanecké sněmovny České republiky z důvodu obavy možnosti zneužití chráněné osoby policií. Například by policie mohla hrozbou vyloučení z ochranného programu chráněnou osobu nutit vypovídat podle jejich instrukcí.⁷³

⁷¹ VANTUCH, Pavel, Co přináší zákon č. 137/2001 Sb. O ochraně svědka a dalších osob?. *Bulletin advokacie*. 2001, roč. 8. č. 9., s. 23-39. S. 38

⁷² § 7 zákona č.137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve znění pozdějších předpisů.

⁷³ MARINI, Michael. *Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka*. Praha: Linde, 2008. 134 s. str. 105.

ZÁVĚR

V trestním řádu definice svědka není obsažena, ale jelikož platí to, že svědkem může být téměř každý, nejedná se o nedostatek v právní úpravě, ale o určitý záměr nikterak neomezovat okruh možných svědků. Z téhož důvodu není ani nikterak specifikována způsobilost takových osob být svědkem. Dále je v práci uvedeno, jaká práva svědkovi náleží, například právo odepřít výpověď nebo právo na svědečné. Vedle toho jsou zde popsány jeho povinnosti, kterými jsou primárně povinnost dostavit se na předvolání a povinnost vypovídat. Povinnost vypovídat koresponduje s rolí svědka podat svědectví o skutečnostech důležitých pro trestní řízení. Povinnost dostavit se na předvolání je vyžadována i v případě, kdy má svědek právo odepřít výpověď

První kapitola práce je věnována tomu, kdo vůbec svědkem může být, jak se poté v průběhu procesu osoba podávající vysvětlení mění ve svědka a jak podstatné je brát ohled na fyzické a psychické vlastnosti této osoby, které jsou zcela individuální.

Druhá kapitola je věnována důkaznímu prostředku v podobě výslechu svědka. Je zde blíže popsána podstata a průběh této taktické kriminalistické metody a její zákonné limity.

Poslední část práce je věnována ochraně svědka. Účast samotného svědka v trestním řízení není příjemnou záležitostí. Zejména v případě závažných trestných činů může svědkovi a osobám jemu blízkých hrozit nebezpečí ohrožení života, zdraví a dalších základních práv. Zákon o zvláštní ochraně svědka představuje významnou platformu pro zajištění ochrany svědka. S ohledem na finanční náročnost této ochrany je však nutné využívat i ochrany jiné, a to dle trestního řádu.

S ohledem na v práci zmíněné skutečnosti lze konstatovat, že česká trestně právní úprava týkající se postavení svědka v trestním řízení a jeho ochrany je dostačující. Avšak souvisejícím problémem je zejména nedostatečná informovanost dotčených osob o možnostech využití těchto institutů.

Cílem autorky bylo obsáhnout stěžejní instituty, které jsou prioritní pro osobu svědka. Vzhledem k rozsáhlosti tématu se musela autorka v mnohých částech této

bakalářské práce omezit na pouhé konstatování či vynechání podrobnějšího pojednání o daném institutu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan; KUČTA, Josef. Trestní právo procesní. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 385
2. VANTUCH, Pavel. Může být znalec, který vypracoval posudek pro stranu obhajoby vyslechnut soudem jako svědek? Bulletin advokacie. 2012, č. 6, s. 17-24
3. BAXA, Josef. In: ŠÁMAL, Trestní právo procesní. 2013, op. cit., s.133-135
4. ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, op. cit., 1434-1436
5. ŠVARC, Jiří. Posuzování duševního stavu v trestním řízení a poskytování psychiatrické péče. Psychiatrie pro praxi. 2014, roč. 15, č. 1, s. 41-45
6. FRYŠTÁK, *Dokazování v přípravném řízení*. 2015, s. 303; ŠÁMAL. *Trestní řád I*. 2013, s. 1473-1475
7. Pipek, Jiří. Rozsah práva svědka odmítnout výpověď dle § 100 odst. 1 trestního řádu. Bulletin advokacie. 2001, č. 4.; ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, s. 1475-1476
8. FRYŠTÁK, Marek. Spravedlivý proces a právo na tlumočení a překlad v trestním řízení. *Trestně-právní revue*. 2011, č. 2, s. 35
9. ŠÁMAL, Pavel. a kol. Trestní řád II. s. 314
10. Marini, M. Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka. Praha: Linde a.s., 2008, s. 67
11. ŠÁMAL, Pavel a kol., Trestní řád. Komentář. 7. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1522-1525 (§104)
12. FRYŠTÁK, *Dokazování v přípravném řízení*. 2015, op. cit., s 298-299.; PÚRY, František. In: ŠÁMAL, Trestní řád I. 2013, op. cit., s. 1444-1446
13. Jelínek, J. a kolektiv. Trestní právo procesní. Praha: Linde Praha, a. s., 2007, s. 370-372
14. ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: Komentář 5. vyd. Praha: C.H.Beck, 2006, s. 825-827
15. CÍSAŘOVÁ, Dagmar. Trestní právo procesní. 4. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., Praha: Leges, 2012, s. 684
16. JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. 3. vyd. Praha: Leges, 2012, s. 696

17. MATIÁŠEK, J. BÁRTA, B. SOUKUP, J. *Výslech a psychologie*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1966, s. 125
18. GILLERNOVÁ, I. BOUKALOVÁ, H. a kol. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006, s. 185
19. FENYK, J., HÁJEK, R., STRÍŽ, I. *Trestní zákoník a trestní řád – průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou*. 2. Díl. Praha: Nakladatelství Linde a.s., 2010, s. 337
20. SOTOLÁŘ, Alexander. K možnostem a limitům využití institutu utajených svědků. *Trestněprávní revue*, 2003, roč. 2, č. 2, s. 38
21. FENYK, Jaroslav. *Veřejná žaloba – díl druhý*. Institut Ministerstva spravedlnosti ČR, 2002, s. 261
22. NETT, Alexandr. Ochrana svědků v trestním řízení. *Trestní právo*, 1999, roč. 4, č. 5, s. 10
23. JELÍNEK, J, a kol.: *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Praha: Leges, 2011, 816 s., s. 406-410
24. Stolář, A. a Púry, F. K možnostem a limitům využití institutu utajených svědků. *Trestněprávní revue*, 2003, roč. 2. č. 2, s. 37-48
25. VANTUCH, Pavel. Nový zákon o ochraně svědka a dalších osob a boj s organizovaným zločinem. *Právní rozhledy*. 2001, č. 8., s. 360-365
26. VANTUCH, Pavel, Co přináší zákon č. 137/2001 Sb., o ochraně svědka a dalších osob?. *Bulletin advokacie*. 2001, roč. 8, č. 9, s. 23-39

Legislativní dokumenty

1. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 1429/2010, ze dne 12.1.2011
2. O trestním řízení soudním (trestní řád). In: 141/1961 Sb. 2012
3. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 16. listopadu 1976, sp. zn. 4 Tz 23/76.
4. Srov. § 103 v souvislosti s § 93 odst. 1 trestního řádu
5. § 122 Trestního zákoníku
6. Čl. 7, 8, 10 a 11 LZPS
7. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30.10.2002, sp.zn. 2 To 181/02
8. § 101 odst. 1 TŘ
9. § 101a TŘ

10. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9.7. 2002, sp.zn. 7 To 220/2002
11. § 165 odst. 3 TŘ
12. § 104 odst. 5 TŘ
13. Rozh. Nejvyššího soudu ze dne 9.2.2000, sp.zn. 4 Tz 219/1999
14. § 3 odst. 3 zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické zdroje

1. Práva a ochrana práv svědka. Nejvyšší státní zastupitelství [online]. Copyright © 2003 [cit. 08.05.2020]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/svedek/prava-a-ochrana-prav-svdka>.
2. Svědek trestného činu. Bílý Kruh Bezpečí [online]. Copyright © [cit. 8.05.2020]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/svedek-trestneho-cinu/>
3. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. 2 Tzn 192/96. In: Beck-online [online právní informační systém]. Nakladatelství C. H. Beck [cit. 8. 5. 2020].
4. Rozh. Nejvyššího soudu ze dne 18.7.2007, - 5 Tdo 792/2007. Salvia Kraken - fulltextové prohledávání judikatury [online]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/5Tdo792/2007>
5. I. ÚS 481/04, Soudní rozhodnutí Ústavního soudu - Zákony.cz. Zákony.cz - Právní poradna, smlouvy [online]. Copyright © 2020 Heagl, s.r.o. [cit. 24.05.2020]. Dostupné z: <https://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/ustavni-soud/2006/801/judikat-us-I-uS-481-04-vyslech-anonymniho-svedka-GUS2006479>
6. Nález Ústavního soudu ze dne 27.6.2006, sp. zn. III. ÚS 291/03, NALUS - databáze rozhodnutí Ústavního soudu. Object moved [online]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-291-03>.
7. Odůvodnění novely zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením. In ASPI (právní informační systém). Wolters Kluwer ČR [cit. 27. 5. 2020]

SEZNAM ZKRATEK

LZPS	- Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
OČTŘ	- Orgán činný v trestním řízení
TrŘ	- Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
TrZ předpisů	- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZOS	- Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve znění pozdějších předpisů
sp. zn.	- spisová značka
tj.	- to je
TČ	- trestný čin
č.	- číslo
Sb.	- sbírka zákonů
tzv.	- takzvaně
odst.	- odstavec
čl.	- článek
např.	- například
písm.	- písmeno